ՄԱՍԵԱՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

Մամուլ հրատարակիւր շրջանը 52 օրինակ է : գնով կամ առատ
Աստղագրութեան տեղն է Կ. Պոլիս, Մեծ Նոր խան վերի յարկ Թիւ 6
Գնաց երեսալիք փոստային ծախքը առնողին վրայ է :

Երջանին գինը կու տայ Ամէն տեղ
Մէկ Թիւը դրամական արժեր
Անվճար նամակ հրատարակիչը : — Ծանուցման տող

թիւ 804 ԺԹ. ՅԱՒԻՒ ՇՐՋԱՆ Ժ.Զ. 1881

ԲԱՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒԹՈՑ

Ազգային լուրեր. —Նոր ընտրութիւնք. —Հայերէն լեզու. —Զուարճալիք. —Հրաժարումնք. —Ժամանակագրական. —Վերջին լուրեր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յառաջիկայ կիւրակէ օր Երուսաղէմ Սուրբ Յակոբ առաջին եպիսկոպոսին տաճարին մէջ Մայր եկեղեցւոյ Պատրիարքական դասը, ի յիշատակ իւր առաջին հիմնադրին և քարոզիչ վախճանելոյ դպրոցի և իրենց ընտանեաց հոգւոյն համար, պատրաստ են հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել առ հանգուցեալ Վերաբերութեամբ, որոյ նման Մայր եկեղեցւոյ մէջ 16 տարիէ ի վեր կատարուած չէ : Որոն համար Հանդիսաւոր Ս. Պատարագը կամ Սմմն. Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի մատուցանէ, կամ Գեր. Տէրն Աբրահամիոգլան Լուսինեան : Վերապիշեալ հանգիստն համար Մայր եկեղեցւոյ Պատրաստ դասը արդէն Տարի եղած պատրաստութիւններն առնելի սկսած է :

—Սբազանիկ առաջնորդ Գեր. եպիսկոպոս այս քանի տարիներէ ի վեր հոգեւոր մը հակոտնեայ մայրաքաղաքն հաստատելի ուզեցիք Ե. Գործը դայներ է, սակայն առանց ան ըլլալուն մարդ չը գտնելով հան, գործեալ Հարիւրապետին ընկերակցութիւնը ազգ. Պատրիարքարան բերելէ ու հան յանձնուեր է :

—Ըսա հրամանիդ Սմմն. Ս. Պատրիարք Հօր

Ազգային ժողովոյ բացումն առ ղի պիտի ունենայ վաղուան հինգշաբթի առաւօտ 7 մարիս ի Պատրիարքարան :

Առաւոտը պիտի բացուի ճիշդ ժամը 2 ու կէսին և գոցուի 5 ու կէսին :

ՕՐԱԿԱՐԳՆ Է

1. Բացումն ժողովոյ ի Ս. Նախագահէն,

2. Տեղեկացուիլը Երեսփոխանական նորոգ ընտրութեանց,

3. Վիճակագրութիւն Մայր Վիճակաց

—Վանք կաթողիկոսութեան խորհրդական և ազգային Պզտիկ Մկրտիչ էֆէնտի, որ Ս. Գրան կոչ կանչուելէ էր այս ըլլ օր ժամերգութեան Տաճար,

—Ծովդաշտի թաղը երկու տանէ ի վեր է որ տեղացին ազգ. դպրոցին նիւթական օգնելու նպատակաւ, ընկերութիւն մը կազմուած և յատուկ ըրթուարան մը բացած էր, գոյացած չաշը վարժարանին յատկացնելու պատմեինք :

Սակայն կիսամեայ թէ սոյն ընկերութեան անդամները, այս կիրակի օր նուագելու համար իրենց պրօսարանը բերելէ առնուազն նուագածուներն պնդացուցած կերպիս բաներ գանգատած են, որոյ վրայ կը ընդմէջ թէ նուագածուներն ալ բոլորովին տալով գան բացեր են ասիկանութեան դուռը չգնալ բնկերութեան անդամները :

Այս դէպքին մանրամասնութիւնները յայտնի կ՚ըլլայ :

—Ազգային վարչութեան անհետական խորհրդական Տիար Գ. Մելիքեան անձնական գործով պատճառաւ մեկնելէ առաջ Ամերիկայ գտնուելուն համար, Տիար Միհրան Սեմերեան առ ժամանակաւոր անհետական խորհրդական անուանուեցաւ :

—Կրթական խորհրդական Սկզբայէ էֆ. Մամիկոնեան, որ ալ թէ խորհրդականութենէ և թէ եկեղեցականութենէ հրաժարած էր, Ս. Պատրիարք Հօր խնդրանքներուն վրայ, տան տասեր է իւր հրաժարականը :

ՆՈՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐ

Կիրակի օր Գումգաբուշի միացեալ թաղից երեսփոխանական ընտրութեան քուէարկութիւնը կատարուեցաւ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, յորում բացարձակ առաւելութեամբ երեսփոխան ընտրուեցան

Տիար Պօղոս	Ժամակոչեան	99	քուէով
»	Աւետիս Սուրէնեան	91	»
»	Մինրան Սեմեան	90	»

Միւս հինգ երեսփոխանաց ընտրութիւնն ալ համեմատական քուէարկութեան ճնաց, որ պիտի կատարուի յառաջիկայ կիւրակէ օր։ Համեմատական ցանկին մէջ անցած են հրկնապատիկ թուով հետեւեալ ընտրելիք։

Տիար Թովմաս	Եսայեան	72	քուէով
»	Սերովբէ Ա.ղնաւորեան	65	»
»	Տօքթ օր Թիրեաքեան	61	»
»	Թորոս Սարաճեան	54	»
»	Տիգրան Հիւնքեարպէյէնտի	53	»
»	Գէորգ Զարդարեան	43	»
»	Յովակիմ Անդրէասեան	43	»
»	Սարգիս Զրաճեան	39	»
»	Պետրոս Է֊ֆ. Փէրէստէճեան	34	»
»	Կարապետ Կիւլպէնկեան	33	»

*
* *

Նմանապէս Խասիւղի թաղն ալ այս կիւրակէ օր իր երեսփոխանական քուէարկութիւնը կատարեց, յորում բացարձակ առաւելութեամբ ոչ ոք ընտրուելով, հրկնապատիկ թուով համեմատական ընտրելեաց ցանկին մէջ անցան իրենց ստացած քուէից առաւելութեան կարգաւը

Տիար	Նիկողոս	Մ. Թիւլպէնտճեան
»	Ռուբէն	Պուլկուրեան
»	Իլեաս	Տիօնեան
»	Ռուբէն	Եաղճեան
»	Ռէթէոս	Թադէոսեան
»	Սերովբէ	Ա.ղնաւորեան

Սոյն երկու համեմատական քուէարկութիւնք ալ պիտի կատարուին յառաջիկայ կիւրակէ օր։

*
* *

Մեծապէս դոհունակութիւնիս կ'յայտնեմք թէ՛ երից միացեալ թաղից եւ թէ՛ Խասիւղի երեսփ. ընտրողաց, որ այս անդամ մեր նախորդ Թուով ներկայացուցած ընտրելեաց ցանկին ուշադրութիւն ընծայելով, առանց ընտրողական ժողովոյ ցանկին հետեւելու, իրենց տալիք քուէին յարգն ու արժէքը ճանչնալով, Տիար Թ. Սարաճեանի, Ս. Ա.ղնաւորեանի, Թ. Եսայեանի, Պետրոս Է֊ֆ. Փէրէստէճեանի, Տ. Հիւնքեարպէյէնտեանի, Ռ. Եաղճեանի, Ն. Թիւլպէնտճեանի, եւ Ի. Տիօնեանի նման՝ երեսփոխանութեան արժանի եւ ազգ. ժողովոյ պատիւ բերող անձինքն իրենց ներկայացուցիչ ընտրած են։

Ա.յս անդամս սոյն ընտրութեանց արդիւնքը թէ՛ Գումգաբուշի միացեալ թաղից եւ թէ Խասիւղի ժողովրդեան արթնութիւնն ու ճաշակը կապացուցանեն, միանգամայն եւ ուրիշ թաղերուն ալ հետեւելիք արժանաւոր օրինակ մը կը հանդիսանան, այսպէս հմուտ, կարող եւ ձեռնհաս անձինք երեսփոխանութեան նման վսեմուկ եւ կարեւոր պաշտօնի կոչելով։

Մենք հրապարակաւ մեր խորին ընդհակառութիւնն կը յայտնենք այն ամեն քուէ տուող անձանց, որք իրենց քուէն՝ ազգասիրութիւնին գործով ու արդեամբ ապացուցեալ անձանց տալով, մեր եւ ամեն ճշմարիտ հայու իղձն ու փափաքը պահպանեցին։

Ա.յս առթիւ միայն սա կարեւոր կետը յիշեցնել կուզենք Խասիւղի եւ Եէնի դաբուշի ընտրողաց, որ Տիար Թորոս Սարաճեանը եւ Տիար Սերովբէ Ա.ղնաւորեանը Գումգաբուշի միացեալ թաղին Թողլով, ուր այս երկոցունց ալ ընտրութիւնն արդէն ապահովեալ է իրենց ստացած քուէից առաւելութեան իրաւամբը, իրենք՝ իւրեանց ընտրելեաց ցանկին միւս արժանաւոր անձանց տան քուէնին։

Ա.յս դիտողութիւնը ուրիշ նպատակի համար չենք ըներ, բայց եթէ միեւնոյն անձանց՝ միանգամայն մէկ քանի թաղերու մէջ ալ երեսփոխան ընտրուելէն եւ հետեւաբար կրկնակի ընտրութիւններ կատարուելէն յառաջ գալիք ապարդիւն ծախուց եւ տարապարտ ժամանակի կորստեան այժմէն առաջքն առած ըլլալու համար։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

ԳՐԱԲԱՐ ԵՒ Ա.ՇԽԱՐՀԱԲԱՐ

(Շար. եւ վերջ տես թիւ 802)

Ա.յսպէս մինչ մէկ կողմէն հայերէն արդի լեզուի քերականք՝ մեր աչխարհաբարը լինչ լինչ կանոններու եւ օրէնքներու սահմանաց մէջ սեղմել ու պրկել կուզին, միւս կողմէն մեր արդի լեզուն, առանց աւելնափոքր կարեւորութիւն եւ նչանակութիւն մ'իսկ ընծայելոյ այդ ապարդիւն եւ անպիտակ ճգանց, միշտ կ'յառաջանայր դէպ 'ի հայ դասական լեզուն մերձենալ, նախ խօսից մասունքը կամ արտաքին կերպարանն ի Թրքերէնէ ի հայերէն վերածելէն ըսկըսելով իւր բարեփոխումը, որպէս զի վերջին պայ կարգը գաղափարաց կապակցութեան չարադասութիւնն կամ որ նոյնն է համաձայնութեան կարգն ալ իւր օտար, եւ կոչա ձեւէն մաքրելով հայացնելու։

Արդարեւ հայ աչխարհաբարի արտաքին ձեւին կերպարանափոխութիւնը տակաւին կ'դրաւէ մեր գրականութեան արդի ժամանակամիջոցը, եւ դեռ համաձայնութեան կարգը բարեփոխելով հայացնելու ձեռնարկին չէ անցած։ բայց ասի իւր տեղական պատճառն ունի։ Մեր ազգը եթէ Արեւմտեան տէրութեանց միոյն երկրին մէջ գաղթած եւ ցարդ իւր ազգայնութիւնն ու լեզուն պահած լինէր, իւր արդի գործածական լեզուն վաղո՛ւց ի վեր Ե. դարու մեր հայերէնին եկած ու յանդած էր, մի Արեւմտեան արդի լեզուներուն գաղափարաց կապակցութեան եւ չարադասութեան կարգը այսինքն քերականական համաձայնութիւնը ոչ այնքան լինչ տարբեր է մեր Ե. դարու լեզուի համաձայնութեան կարգէն։ ուստի եւ սիրող տարեր գործածած լեզուին չարադասութիւնը մեծապէս պիտի օգնէր հայերէն լեզուին երթալ վաղ ընդ վաղէ իւր նախկին դասական լեզուին հետ 'ի մի ձուլուելու, մինչդեռ մեր ազգին գլխաւոր տարեր այսինքն Թուրքիոյ հայ ժողովրդեան այժմու գտնուած մէջտեղը Թրքական լեզուի ազդեցութեանը ներքեւ, եւ Թուրքիոյ հայ ժողովուրդն ալ տմենուրեք Թէ՛ քաղաքացին եւ

թէ գործաւորութեան վիճակին մէջ տնտեսական թուրք բարբառը այն է երկրին լեզուն խօսող տարերայ հետ անընդհատ առնչութեան եւ գաղափարայ հաղորդակցութեան ընթացքի մը մէջ դանուելովը, բնականաբար սիրող լեզուին չարաչարական կարդն ու կանոնը կազմել ու կաչկանդել կացուցեր է դիւ մեր արդի լեզուն, քան թառական կերպարանին հայերէն թէ պէտ, իսկ ըստ համաձայնութեան կարգին՝ թրքական վիճակին մէջ, եւ չգիտցուիր թէ այս վիճակը տակաւին որքա՞ն առեն պիտի տեւէ։

Ուշագրաւութեան արժանի կետը սա է թէ՝ հայերէն արդի լեզուն կանոնաւորելու ձեռնարկող քերականաց ամէնքն ալ գրեթէ առանց բացառութեան՝ մեր արդի լեզուին արտաքին կերպարանն ու ձեւը միայն բարեփոխելու եւ հայացընելու մասին վրայ կեդրոնացնելով իրենց բոլոր ջանքը, լեզուի մը բուն յատկորոշ հանգամանքն եղող ոճն ու շարադրութեան կերպը հայացնելու մասը բոլորովին դուրս եւ հեռի պահած են իրենց ընտրած նպատակակէտէն։ Առանց ամէնքն ալ բառերու հոլովմանց եւ բայերու խոնարհմանց ձեւեր որոշած ու սահմանած են, առանց քերականական համաձայնութեան կանոնաւորութիւն մը հաստատել փորձելու, եւ այս իսկ կ'ցուցնէ թէ հայերէն մեր արդի աշխարհաբարի քերականներն, մեր լեզուին ներքին եւ վերլուծական համաձայնութեան արդի վիճակն անփոփոխելի համարելով, ինչպէս ըսած է Հ. Ալայընեան, նորա միմիայն արտաքին կերպական ձեւը որոշ կանոնաւորութեան մը ներքեւ դնելն ընտրեր էին միակ կետ նպատակի։

Աւելորդ է ըսել թէ այս փորձերուն ամէնքն ալ անյաջող եւ ապարդիւն մնացին, դի առանք հայերէն արդի լեզուն իր գտնուած վիճակին մէջ կեցնելով որոշ ձեւ մը, դոյն մը, կերպարան մը տալու կ'ձգտէին, մինչդեռ հայ գրբական ընդհանուր ճաշակն ու ոգին այնպիսի՛ բուռն խանդով մը վառեալ էր, որ հայերէն արդի լեզուն փոխանակ իր գտնուած վիճակին մէջ կեցնելու, միչտ եւ անդադար զայն դէպ ի դրաբարն, այսինքն դէպ ի հայ դասական լեզուն մօտեցնելու կ'նկրտէր եւ կ'նկրտի մինչեւ յայսօր, այնպէս որ մեր այժմու հայերէն լեզուին ոեւէ ձեւ կամ կերպարան մը տալու ամէն փորձ անհնար եւ անկարելի պիտի լինի, մինչեւ որ ժամանակէ մը յետոյ այս հայերէն լեզուն երթայ միանալով նոյնանայ մեր դասական լեզուին հետ, յորմէ չատ մէկ հեռաւորութիւնն ալ չէ մնացած։

Հետեւաբար ի գործ է աշխարհաբարեանց ձգտունքը ցոյց տալու համար թէ աշխարհաբարն վաղեմի գոյութիւն մը ունեցած ըլլալուն համար, պարտ է մեզ թողուլ զրբարն եւ գաշխարհաբարն միայն գործածել։ Աշխարհաբարն, թէ գարաւոր գոյութիւն մ'ունեցած լինի եւ թէ նոր, մեր արդի լեզուն եղած է այսօր, գատարուած իրողութիւն մնէ սա, որ ո՛չ պաշտպանութեան պէտք ունի եւ ո՛չ ալ հակառակութենէ կերկնչի։ Աշխարհաբարի պաշտպանք փոխանակ զայդ չատագովելու, եթէ զրբարն պաշտպանելու երթային այսօր, իրենց բոլոր ճարտարախօսութեամբն ու գործութեամբը, գարձեալ անկարող էին մեր արդի խօսած լեզուն մէկ րոպէի մէջ անհետացնելով, անոր տեղ զրբարբառն դնելու ժողովրդական բերնին մէջ։

Ինչ որ ալ լինի, հատարակութեան մէջ գործածական եղող սովորական բարբառը՝ միչտ գրական լեզուէն առորին եւ խոնարհագոյն կ'մնայ, բայց սա՛ սակայն է որ ո՛չ թէ գրական լեզուն իր բարեւաքաւութեամբ ու գարգացումը առանձական լեզուէն կսպասէ, այլ առանձական լեզուն է որ տպագրութեան եւ ընթերցման ատարձականութեանը չափովը՝ գասական կամ գրական լեզուէն տղղուելով հետզհետէ կը բարեւաքի, կ'գգուի, կ'ճաքրուի եւ կազնուանայ։

Քանի որ մեր արդի լեզուն բարձրացնելով ազնուացընելու եռանդ մը կայ, եւ քանի որ ազգային գրական ճաշակին ու ոգին ալ մեր արդի լեզուն միչտ եւ անընդհատ դէպ ի գրաբարն յառաջ մղելու վրայ է, առանց լսելու գինքն իր գտնուած գիրքին մէջ կասեցնելու փորձերն ու ճիգերն, հետեւաբար թէ՛ աւելի տրամաբանական եւ թէ աւելի բուն դիտուած նպատակակէտին հասնելու յաջողութիւնն, ապահովուած կ'լինի, եթէ փոխանակ մեր արդի աշխարհաբարն իր արդի ձեւին մէջ պաշտպանելու եւ զայն քմահաճ կամ պատահական ձեւերու մէջ կաղապարել ու սահմանաւորել փորձելու, թողունք զայն իր յառաջդիմական ընթացքին մէջ երթալով մտնելու դէպ ի գրաբարն, եւ մենք միւս կողմանէ չանանք մեր դասական լեզուն ընդարձակել եւ տարածել, թէ՛ դպրոցական ուսմամբ եւ թէ բարձրագոյն կամ սրբազան նիւթերու վրայ եղած գրուածներու հեղինակութեամբ, որպէս զի մէկ կողմանէ մեր դասական, ընտիր, ազնիւ եւ կանոնաւոր լեզուս ընդհանրանայ, եւ միւս կողմէն մեր արդի լեզուն ալ իր զարգացման ու ազնուացման տարրերն աւելի դիւրաւ կարենայ գտնել ու ընդգրկել։ Եւ գլխաւորաբար այս նպատակաւ եւ գովելի խորհրդով է որ վաղուց ի վեր մեր ազգ. վարժարաններուց մէջ հայկարանութիւնը՝ պարտաւորիչ ուսում մ'եղած է եւ կ'չարունակուի, եւ բարձրագոյն նիւթոց վրայօք եղած գրուածներն ալ գրաբար կամ դասական լեզուաւը կ'խմբագրուին, յորմէ ծնունդ առաւ նաեւ այն լեզուի խընդիրն ու վէճը։

Լեզուի խնդրոյն վրայ մեք բաւական համարելով այսքան մինչ խօսիլ առ այժմ, աւելի մանրամասն դիտողութեանց եւ անդրադարձութեանց հետամուտ ընթերցողներն կը հրաւիրենք որ ուշի ուշով կարդան Մասիսի վերջին թիւերուն մէջ Անահիտ ստորագրութեամբ, եւ Թկրմէճեանը էֆքեարի թուոց մէջ Ա. Մ. Գարագաշեան ստորագրութեամբ չարունակաբար հրատարակեալ կորովի եւ հմտագոյն յօդուածներն ի մասին լեզուի խնդրոյն, որք իրաւամբ արժանի են բանասիրաց լուրջ ուշադրութեան եւ խոկմանը։

Լեզուի համար վէճն անօգուտ է, մեր լեզուն իր զարգացման չափին ընտրած դնելու վրայ է, ոչինչ զօրէ կասեցնել զայն, եւ ո՛չ իսկ պաշտպանութեան պէտք ունի։ Ինչ որ պատահցաւ գաղղիական լեզուի պրակտութեանը ԺԶ. գարուն մէջ, նոյնը նաեւ պատահելու վրայ է առ մեզ ներկայ գարուն մէջ։ Ներկայ դարն մեզ համար ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄԱՆՑ դար մ'է, ընդհանուր բարենորոգման ոգւով մը տոգորուել է այժմ ազգերնիս, եւ այս բարենորոգման իմանդը եւ ոգին՝ լեզուէն սկսելով, մինչեւ իսկ հետզհետէ կրօնական, ազգային վարչական եւ ազգային քաղաքական մասին գացած կանդած է այսօր։ Ազգերնուս վերջին կէս գարու տարեգրութեան եւ գիպաց վրայ հակիրճ ակնարկ մը ձգողը կը հաւատայ մեր այս ըսածին։

Երբ միանգամ բարենորոգում ներմուծելու պէտքը կը յայտնուի ու կը տպորէ ազգի մը միտքն ու հոգին, մէկ

կէտէն յետս մղուելուն պէս՝ կը խոյանայ մէկ ուրիշ կէտի մը վրայ, եւ այսպէս ամէն օրէնսդրութիւնք, բոլոր կրօնական, քաղաքական, դրական եւ բարոյական դրութիւնք հետ գնհատէ կը հարուածին եւ կը լքանին։

Գաղափարք եւ մարդիկ, նորն ընդ հնոյն, հինն ընդ նորոյն, կը մաքառին ու կը կռուին, կ'անկնին ու կ'երեսին, մինչեւ որ հուսկ ուրեմն մեծագոյն միտք կամ հանճար մը տիրապետէ քաոսին եւ այսպէս մինչեւ որ քննադատական ժամանակաշրջանն յաջորդէ կազմակերպական ժամանակաշրջան մը։

Չի այս երկու բառերն, քննադատութիւն եւ կազմակերպութիւն, իրենց նորագոյն իմաստին ըմբռնելով, միայն կարող են կատարելապէս պատկերացնել ազգաց կեանքին մէջ հետզհետէ իրերաց յաջորդող զարգացման եւ հանդարտութեան վիճակները։

Ներկայ դարն ամբողջ՝ քննադատական ժամանակաշրջան մնէ մեր ազգին համար, որ ամեն բան բարենորոգելու խանդով տոգորեալ է։ Թառս մ'է մեր ազգին ներկայ վիճակը, որ դեռ պիտի չարունակուի։

Մեծ հանճար մը կը պակսի արդ առ մեզ որ տիրէ այդ քաոսին վրայ, եւ քննադատական վիճակը կազմակերպական վիճակի մը փոխարկէ։

Ա՛յդ մեծ հանճարն մեք տակաւին չենք տեսներ։

ՆԻԿ. Ա. ԹԻՒԼՊԵՆՏԱԵԱՆ

ՋՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Կիւրակէ օր մայրաքաղաքիս Թագերէն մէկուն մէջ երեսփոխանական քուէարկութիւնը սկսած միջոցին, մէկը որ երեսփոխան ըլլալու մեծ փափաք ունէր, կանխաւ կը խոստանայ ընտրող. ժողովոյ անդամից որ եթէ ինքը երեսփոխանութեան քուէ շահի, յառաջիկայ կիւրակին խուզի մը կը կերցնէ ի բենց։

Ա՛յս խոստման վրայ քուէհամարն սկսելով, երբ ընտրող. ժողովոյ անդամներէն մէկը հետզհետէ քուէթղթերը կարդացած ատեն կը տեսնէ որ վերոյիշեալ խուզի կերցնել խոստացող անձին անունը առջեւի կէսերը երթալով երկննալու ճամբան բռներ էին, ա՛յ քուէթղթին մէջ որ ատոր անունը գրուած կը տեսնէ՝ առանց անունը կարդալու կըսէ,

«Խուզին կերանք»։

Բուէ նշանակողն ալ հասկնալով որ այդ «խուզին կերանք»ը երեսփոխանութեան փափաք ունեցող անձին համար է, քանի անդամ որ քուէթուղթը կարդացողը «խուզին կերանք» կը դոչէր, թիւ նշանակողն ալ այդ անուան առջեւը կէս մը կը դնէր, մինչեւ որ կէսերը բացարձակ առաւելութեան հասնելով, ինքն ալ դրիչը ձեռքէն ձգելուն պէս ոտքի կելլէ ու քուէթուղթը կարդացողին պէս կը դոչէ,

«Էյ երեք խուզին կերանք»։

* * *

Երիտասարդին մէկը իւր կինը թէեր առած, ձրի-նաւլաճառի մը խանութին առջեւը կանգ առնելով կը հարցնէ,

—Պարպունեայը քանի՞ վերկեօրուն.

—Օխտը պէշ դուրուչ.

—Ինսաֆըն եօ՞գ մու.

—Չո՞գ մու խաթէնիք, պագատա՛նա, թաղէ ալը տահա օչնայօր.

—Սկի՛ն օչնամասընա նէ՝ պագատըն, եանըմնատքի տէ օչնագ տըր ամմա, ալիմըչը կէչկին ալը։

* * *

Պարոն Ղուկաս, ինչպէ՞ս կերթաս կոր.

—Հիչ մի հարցուներ, եթէ օրթալըխը ամիս մը ալ ասանկ երթալու ըլլայ նէ՝ մարդ չի պիտի մնայ, ամենքս ալ հապը պիտի կլլենք. ասանկ քէօսեութիւն երբեք տեսնուած բան չէ Գալաթայ մէջ.

—Դուն անհոգ եղիր, աս քէօսեութիւնը տասը տարի ալ տեւելու ըլլայ, մենք ինչ որ ենք՝ դարձեալ ան ենք.

—Ձանըմ մի՛ ըսեր.

—Ի՞նչը պիտի չըսեմ, երէկ Բէհաւանէ դացի վեց հազար առասպ ու տասնեկու հազար սանտալ համրեցի, ան բանող վաթօրներն ալ ճա՛պա՛։

* * *

Երկու քօնսօլոսներ

—Բարեկամ, դիտե՞ս արդեօք ի՞նչ անցաւ քաղաքականութեան մէջ, որ քօնսօլոսը մինչեւ 17.10 փարա իջնելէն եաւրը, յանկարծ նորէն 18ի բարձրացաւ.

—Ակումպներուն մէջ խօսուածին նայելով, Մահիսի եւ Թէրճէմանը-Էֆքեարի մէջ՝ դիւար համբուրելով հաշտութիւնը կնքելնին եղած է քօնսօլոսին այս բարձրանալուն պատճառը.

—Ըսել է որ լրագրներուն կռիւն ալ ազդեցութիւն կունենայ հոր քօնսօլոսի գիներուն վրայ.

—Ի՞նչ ըսել է՝ կռիւ չէ՞ մի, կռիւ ըլլայ նէ վար կիջնէ, հաշտութիւն ըլլայ նէ վեր կելլէ քուկին քօնսօլոս ըսածդ։

* * *

Դպրոցական տղայ մը

—Հայրիկ, քեզի ալ քուէթուղթ եկա՞ծ.

—Եկաւ, ինչէ՞ն հարցուցիր.

—Որպէ՞ս պիտի տաս քուէդ.

—Ա՛ռ քեզի վերաբերեալ դո՞ր է որ ի՛նդրըշնես, որի կուտամ նէ կուտամ.

—Չէ՛ տմա, հայրիկ, տասը դպրոցին մէջ վարժապետիս ամենքս ալ մէկիկ մէկիկ կանչելով պատուիրեց ոչ։

—Ի՞նչ բան ծօ.

—Լաւ օր, հայրիկ, ամենքդ ալ ծնողքներնիդ պիտի սոխակէք որ անպատճառ ինձի քոյէ տան, թէ որ այս կիրակի օրը ես չընտրուիմ, դիտցած ըլլաք որ երկուշաբթի օրը ամենքնիդ ալ պատժելով անօթի պիտի պահեմ. իսկ թէ որ երեւակոխան ըլլամ, շաբաթ մը դպրոցին մէջ ամէն դասախօսութիւն դադրեցնելով ընդհանուր վաքանցա պիտի ընեմ։»

—Ծօ տղայ, խաթէրդ համար տամ անա, կըրնա՞յ խօսիլ.

—Ի՞նչ կըսես կոր, հայրիկ, առանն բերանը բանայ նէ՝ մինչեւ իրիկուն չը դոցուիր։

***

Սա ամերիկացիներուն համար կրթեալ ծանրագլուխ ժողովուրդ մնէ կըսեն ամա, անոնք ալ արդարեւ մէ տարբերութիւն չունին եղեր։

—Ինչէ՞ն.

—Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց նորընտիր նախագահը չի կո՞յ, դլուխը քերելու ժամանակ չունի եղեր իրեն դրկուած նամակներէն.

—Ի՞նչ նամակներ է առանք.

—Նախագահը ոգայութիւնէն ի վեր լինչքան ծանօթ ու բարեկամներ ունի, ամենքն ալ մէյմէկ նամակ դրեր։ 300 հոգի իր օրրանը օրհներն, 1500 հոգի ղինքը գալոց առաներն, 800 հոգի ղինքն օր մը լինած տեղէն վեր վերցներներն, 600 հոգի իրեն վախ տուած տալերնին, 2000 հոգի իր դպրոցական ընկերն ըլլալնին, 500 հոգի իրեն բարի ճրտաս տալերնին, 400 հոգի ղինքը գեղին մէջ խոշտուած առեն ազատներնին, 20 հոգի ղինքը կոյանոցի մը փոսէ քաշել հաներնին, 200 հոգի իրեն ձի վոխ տալերնին, 800 լրագրատէրը ղինքը նախ ընտրելի ներկայացներնին, վերջապէս 25 հազար հոգի այսպէս նամակ դրեր մէկ մէկ պաշտօն կ'ինդրեն եղեր։

—Ամերիկայի մէջ ալ աս տեսի պէս ի՞նչքան պարապ մարդիկ կան եղեր.

—Ան չէ, նախագահը հիմայ այդքան մարդոց ի՞նչ գործ դանէ տէյլ մտհուբէն պաշարուած, այսպիսի տագնապէ մ'ազատելու համար նայեր է որ նախագահութիւնէն հրաժարելէն զատ ուրիշ ճար չկայ։

***

Կարճաբատուկ հովարտանին մէկը այս կիրակի օր զբօսավայրի մը մէջ նուագածու կանչելով երգել ու չալել կուտայ։ Նուագածուն տեսնելով որ մեր կարճաբաղուկ պարոնը 10 դրշ. պարգեւ մը տալէն առաջ պարգեւին ծայրը կ'կարէ։ ինքն ալ նուագելուն վերջ կուտայ։

—Ինչ՞ կըտուին, կըսէ պարոնը, պիր ոգ ուզիաա՞նա.

—Լաւագիր մի տիր պոյ քի ուղղայցըմ, կը պատասխանէ նուագածուն։

***

Հարուստ բայց կծծի մարդուն մէկը անցեալ օր մեռնելով, փառաւոր կառքի մը մէջ դրուած դադաղը, գերեզմանատունը տարուած միջոցին, հետեւէն դացող յուղարկաւորներէն մին կըսէ իր ընկերին,

—Եաղըք օլսոս շու սանսա.

—Նէսէ՞ն եաղըք օլաճագ, էօմրիւնոէ սրապայա պինմիշ սանամ տէյիլ իսի, չիւրը եէմէնի քի էօլսիս ան ոսն ոահաթընսա պէօյլէ մռնիֆազամ պիր արապայա պինսի։

***

Մարդուն մէկը որ կծծկոտութեան մէջ հռչակաւոր էր, անցեալ օր ձիհնավաճառի մը խանութը մտնելով կը հարցնէ,

—Պալըղը քաչա՞ վերիյօրսուն,

—Ալթըյա սաթըյօրուզ, պիր փուլ էքսիք օլմազ,

—Տէօրթ պուչուղա կէ՞մէյօր մռ, թարթի պիր օքքա, եօղսա իչտէ պէն կիտիյօրում,

—Կել պագայըմ շուրայա, կըսէ ձիհնավաճառը և հօխանին տեղ 300 ոիրեմ ձուկ կշռելով կուտայ մարդուն ձեռքը. ան ալ կասկածելով քիչ մը անդին ձուկը ուրիշի մը կշռել կուտայ ու կը տեսնէ որ 300 ոիրեմ է։ իսկոյն Քօմիսիօնի չաւուշ մը առնելով կուդայ առջի ձիհնավաճառին, ըսելով թէ 100 ոիրեմ պակաս տուեր է.

—Քա՞չ դուրուշ վերտին սէն պանսա, կը հարցնէ ձիհնավաճառը.

—Տէօրտ պուչուք ղուրուշ վէ՞մէսսամ մի.

—Էյի՛ նա, պէնսէ իչտէ փարանա կէօրէ պաղըք վերսիմ սանա, այլեմէ 6 դուրուշա ոահաթլան պաղըղը ադըղն քէսո՞ր քի պէն սանա տէօրթ պուչուղա վերէյիմ։

ՀՐԱՇԱՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Գումգափուի միացեալ թաղից վերջին քահանայութեան մէջ երեսփոխան ընտրուողներէն Տ. Արտք Մ. Սէրթեան և Պ. Ժամհարեան երեսփոխանութենէ, և Տիար Կ. Փանոսեան ալ համեմատականի ընտրելութենէ հրաժարելով. Ընտրող. ժողովը առանց տեղ համեմատական ցանկին մէջ աւելցուցած է Յարութիւն պէյ Տատեան, և Տ. Արտք Թադէոս Պէկեան, Սիմեոնեմիմ Կիւլպէնկեան. Մկրտիչ Կիւրճեան. Յակոբ Տ. Սիմեոնեմիմ Կիւլպէնկեան Բ. Հիսաբն եւ Պօղոսը դիւղի միացեալ թաղէն երեսփոխան ընտրուած ըլլալով, սորա տեղ ուրիշ ընտրելի մը պէտք է աւելցուի Գումգափուի համեմատական ցանկին մէջ.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Գաղղիական բանակը մինչև Թունուզի մայրաքաղաքին առջևը հասնելով, հրամանատարը պէյին ներկայացուցեր է Գաղղիոյ առաջարկած դաշնագիրը, որ անմիջապէս ստորագրեր է պէյը առանց Բ. Դրան ունէ խորհուրդ հարցնելու։ Յորմէ կը հետեւի թէ Թունուզի պէյը նոյն վայրկենին յիշեալ դաշնագրով ենթարկնէ Սուլթանին հպատակութենէն աղատ, և Գաղղիոյ Հանրապետութեան պաշտպանութեանը ներքեւ մնած նկատեր է։

Այս պատճառը բացատրելու համար Թունուզի պէյը մայիս 14 Թուականաւ առ Բ. Դուռն հետեւեալ հեռագիրն ուղղեր է։

«Գաղղիական զօրաց ձեռնիւ հասնիլը արդէն ծանուցած էի, նոյն զօրարաժինը հինգշաբթի երեկոյ մայրաքաղաքս մտաւ, յետոյ հրամանատարը վաշտ մը հեծելազօրաց պալատս դալով առաջարկեց որ Գաղղիոյ հովանաւորութիւնն ընդունող դաշնադիր մը ստորագրեմ, սպառնալով որ մինչև պատասխանը չընդունի, պալատէս դուրս չպիտի ելնէ, որուն համար 4 ժամ պայմանաժամ կուտայ ինձ. մայրաքաղաքս մնող բանակի մը ճնշման և բռնութեան ներքեւ դանուելով, անձնական պատիւս պաշտպանելու համար յիշեալ դաշնադիրն առանց քննելու ստորագրել սպիպուեցայ. սակայն յայտարարեցի միանգամայն հրամանատարին թէ դաշնադիրը ճնշման ներքեւ ստորագրած եմ»։

Յաճախ թերթերը Գաղղիոյ կառավարութեան այս բռնական ընթացքին դէմ կը բողոքեն, և սակայն կըսեն թէ հզօրին իրաւունքն է միշտ լաւագոյնը։

—Ահաւասիկ Թունուզի ստորագրած դաշնադրին պայմանները, զորս Պարթելըմի Սէնթ-Իլէր Գաղղիոյ Ներկայոյի ժողովին մէջ յայտարարեր է, և որ հեռագրաւ պաշտնական ակուռիներու հաղորդուեր են։

Ա. Գաղղիոյ գինուորական վարչութեանց յարմար դատած տեղերը Գաղղիական զօրք դնել.

Բ. Գաղղիա կերաշխաւորէ Թունուզի պէյը, իւր ընտանիքը և կառավարութիւնը ո և է յարձակումէ աղատ պահել.

Գ. Նոյնպէս կերաշխաւորէ Թունուզի և օտար տէրութեանց մէջ կնքուած դաշնագրոց դործադրութիւնը։

Դ. Թունուզի կուսակալը առանց Գաղղիոյ հաւանութեան օտար տէրութեան մը հետ նոր պայմանագիր մը չպիտի կարենայ կնքել։

Ե. Օտար տէրութեանց մէջ Թունուզի ունեցած հիւպատոսութիւնը դաղղիական դեսպանատոյ պիտի յանձնուի։

Զ. Գաղղիոյ կառավարութիւնը Թունուզի դանձային վիճակը պիտի բարեկարդէ, և Գաղղիոյ հսկողութեամբ պիտի տնօրինուին դանձային գործերը։

Է. Գաղղիոյ դէմ ապստամբող հրոսակախումբերէն տուգանք առնուի, և այս մասին Թունուզի կառավարութիւնը երաշխաւոր բռնուի։

Ը. Թունուզէն Այճերիա դէնք փոխադրելը բացարձակապէս արդիլեալ է։

—Կիրակի օր Բ. Դուռը արտաքոյ կարգի նախարարական ժողով դումարելով, Գաղղիոյ կողմէն Թունուզի պէյին բռնի ստորագրել տրուած դաշնադրին դէմ բողոքագիր մը դրուեր և տէրութեանց յանձնուեր է։

—Վաղթի կըսէ թէ առնուած հեռագրի մը համեմատ Իտալիոյ առաջին նախարար Պ. Քայրօլի տէրութեանց ծանուցագիր մը ղրկելով խնդրեր է որ Ա.յ-Սթեֆանօի դաշնագրին նման, Գաղղիոյ Թունուզի հետ կնքած բռնի դաշնագիրն ալ տէրութեանց հաւանութեամբը կազմեալ ժողովի մը քննութեանն ենթարկուի։

Սակայն նախ Պիզմարք իշխանը Իտալիոյ այս առաջարկը մերժելով, Քայրօլիի նախարարութիւնն ալ հրաժարական տուեր է։

—Կըսուի թէ Գերմանիոյ կառավարութիւնը հրահանգ ղրկեր է իւր Թունուզի հիւպատոսին որ Գաղղիոյ պաշտօնէից հետ համաձայն ընթանայ և ո և է խնդրոյ մէջ օդնէ անոնց։

—Անդղիոյ խորհրդարանի մայիս 31 նստին մէջ Արտաքին դործոց խորհրդական Սըր Զարլզ Տիլք պատասխանելով Պ. Ալմէտ Պարթելէմի երեսփոխանին հարցմանը, որով սա արեւելեան խնդրոյն մէջ կատարեալ պաշտօնէութեան բռնած քաղաքականութեան ընթացը կը մեղադրեր, յայտարարեր է թէ «Անդղիա մինչև ցարդ մեծ տէրութեանց համաձայնութիւնը դործած է և թէ Հայաստանի համար վարչական կանոնադրութեան մը և օսմ. դանձային խնդիրներն ալ դարձեալ եւրոպական համաձայնութեամբ պիտի կարդադրուին։» Այսը վրայ խոհրդարանն առանց քուէի կը մերժէ Պ. Պարթելէմի պարտաւանայ առաջարկը։

—Դահաղուկ կայսեր սպանման պարադայիցը նկատմամբ կայս. պալատը բացուած քննութենէն երեւան ելեր է թէ, կըսեն տեղւոյս թերթերն, Ասիսլ Ադիզ խանն ա՛չ թէ ինքզինքն սպաններ է, այլ թէ հինգ հոգի դինքն սպաններ են ամեն մէկը 300 ական ոսկի վարձք առնելով, և որոց ամենքն ալ ե-

ղած հարցազննութեան մէջ խոստովաներ են իրենց այս ոճիրը։

Կը հաւատան թէ այն եղեռնագործութ ղա-տատանն ի մօտոյ հրապարակաւ պիտի տեսնուի։

—Տաճկ. թերթ մը կըսէ թէ Վ.Կ. Սուլթանն հրաման ըրեր է որ ո՛չ միայն մայրաքաղաքիս, այլ բոլոր Թուրքիոյ ժողովրդեան ընդհանուր մարդահաւաքը կատարուի. ուստի և առ այս հարկ եղած հրահանգներն ու յանկերն Պաստերաղվի պաշտօնէութենէն գաւառապետական կուսակալներուն ղրկուեր են։

—Վ.Կ. Սուլթանին երկու իշխանուհի քերոց ամուսնութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղուան օրը։

—Հապէշստանի Յովհաննէս Թագաւորին ըսպանուած ըլլալուն նկատմամբ մեծերս արեւեան եւրոպ ղրոյցը անհիմն է, ընդհակառակն Յովհաննէս Թագաւորը Հապէշ ապահովութ ցեղերուն ամենէն ալ նուաճելով, այժմ Եգիպտոսի խեդիվին հետ բարեկամութեան դաշնակցութիւն մը կնքելու ձեռնարկի մը պիտած է։

—Անցեալ շաբթու 6000 Ալպանիացիք Փրիզրէնի մօտ 3 վաշտ օսմ. զօրագ վրայ յարձակեր են և զանոնք վերջին ծայր նեղը խօթեր են, երբ Տէվրիշ փաշայ և վաշտ զօրօք օգնութեան հասնելով, չարաչար զարկեր ու ցրուեր է Ալպանիացիները, և երկու կողմէն 1800 մարդ սպաննուեր ու վիրաւորուեր է։

—Կոմս Լորիս Մելիքօֆի զօրապետը նոսկն հրաժարական մատուցեր է, իսկ Ցարը դարձեալ չէ ընդուներ։ Ասկից զատ Կաչնայի պաշտօնեից մէջ կոմսը մեծ յաղթանակ մը տարեր է ընդունել տալով իր ազատական դատափարներն, և վերահիմը մեծ դուքսն ալ, որ այժմու Ցարին եղբայրն է, յաստատով կանդներ է Լորիս Մելիքօֆի ծրագրին։ Իսկ վերջին հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ցարը հաւակ ուրեմն ընդունելով Լորիս Մելիքօֆի նախարարութեան հրաժարականը, կ. Պոլսոյ նախկին ռուսական դեսպան Ինկնաթիեվ զօրապետը կանչեր և նորոգ պաշտօնէութիւն մը կազմելու հոգն անոր յանձներ է։ Ինկնաթիեվ զօրապետին Սրեւելից նկատմամբ քաղաքականութիւնն յայտնի է։ Եթէ եւրոպական լրագրոյ տեղեկ մը իւր ծանուցածին պէս Լորիս Մելիքօֆի զօրապետեան ատեն Կովկասիոյ փոխարքայութեան պաշտօնին կոչուած ըլլար՝ կ՚ըսուէր թէ Կովկասիոյ բոլոր ժողովուրդը բարեբաստ պիտի ըլլան ամենամեծ ազատութիւններ ձեռք ձգելու առաւել քան երբ կը վայելեն այժմ։

—Յունական ժողովոյ օսմ. պատուիրակները Թուրքօ Հելլենական պայմանագրութեան մէջ անցնելու համար հետեւեալ նոր առաջարկութիւններն ըրեր են։

1. Ցունաստանի Թագուած երկիրներու մահմետական բնակիչները ղենուարական ծառայութենէ ազատ մնան, որքան ատեն որ օսմ. հպատակ յորիներ ազատ ըլլան։

2. Վոլոզի ամրութիւնք քանդուին։

3. Պայմանագրութեան արամագրութիւնքը անդորձագրութեան չը դատապարտելու համար, Հելլենական սահմանագրութիւնը Ցունաստանի Թագուած երկիրներուն մէջ չը հաստատուի։

4. Տաճկաստան բնակող Հելլէն հպատակները սովորական դատարանաց առջև դատուին։

Դեսպանները այս չորս կէտերն ալ մերժեր են։

—Պուլղարիոյ իշխանն Պուլղարիստանի ներքին կանոնագրութեան մէջ հետեւեալ բարեփոխութիւնները կատարելիք եղեր։

Ա. Երեսփոխանական ժողովոյ քուէով ընտրեալ անդամոց թուոյն նուազումը,

Բ. Երեսփոխանական ժողովին մէջ կառավարութեան պաշտօնեայ չը գտնուիլը։

Գ. Ուղղակի իշխանին կողմանէ ընտրեալ երեսփոխանաց թուոյն յաւելումը։

Սակայն այս տեղեկութիւնք ստուգութեան կարօտ կերեւին։

—Ինկնաթիեվ զօրապետին Ռուսիոյ պաշտօնէութեան դլուխ անուանած ըլլալու լուրը՝ դեռ տպաւորութիւն ըրեր է Դալաթիոյ Պօրսային մէջ, որոյ վերայ Օսմ. Բանասիրատէն 20 փարայ կտորեր է։

—Պօլսոյ Պալըք բաղարի կողմը Մուհաճիր մը անցեալ դշ. օր ո գիտէ ինչ պատճառաւ, թուրք հաղարապետի մը մէջքէն սուրն յանկարծակիէն պէս, սուրը ձեռքը շողացնելով մաքսատան կողմը վազելու ատեն, Մշեցի Հայ բեռնակիր մը իր ձեռքը դանուած երկայն ձողովը երկու հարուած կ՚տայ մուհաճիրին և զանի դետին կ՚տապալէ, իսկոյն ոստիկանները հասնելով վրայ, մուհաճիրը կ՚բռնեն և ոստիկանութեան դուռը կ՚տանին։

—Մայիսի առաջին օրը Բերայ բնակող շատ մը յոյն ընտանիքներ մօտակայ դաշտերն երթալ ըլլալով առտուընէ, անբնակ դուռ մներ և շատ քան կոդոպտեր են։

—Անցեալ օր քանի մը հայ բեռնակիրք Ջաբնաքճլարի դատիկներէն ձեռքով քաշուող վաճառքի սայլ մը վեր հանած ատեն սայլը ձեռքերնէն փախչելով, դէպ ի վայր կը դահավիժի և սայլը քշող բեռնակրաց ոտքերն վիրաւորելէն զատ, 12 տարեկան

յոյն աղջիկ մ'ալ կը ճամբէ, որ 2 ժամէն կը մեռնի, բեռնակիրը ոստիկանութեան դուռը տարուելով, դործը Թահդըգալթի ժողովոյն կը յանձնուի։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեկ երեկոյ հրատարակեալ պաշտօնական տեղեկութիւն մը կը ծանուցանէ թէ Զմիւռնիոյ կուսակալ Միհհատ փաշայ իմանալով որ՝ Սպիտալ Ադիզ կայսեր մահուանը վրայօք բացուած քննութենէն զգահազուրկ կայսեր սպանմանը դէպքին մէջ իւր ալ մեղսակցութիւն ունենալը երեւան ելեր է, և Սալաթապետութենէն գաղտնի հեռագիր ղրկուելու է Զմիւռնիոյ ղինուորական հրամանատարին որ Միհհատ փաշան հսկողութեան տակ առնելով մայրաքաղաքս ղրկէ, ուսկից և ինքն ալ (Միհհատ փաշայ) այս օր Զմիւռնիոյ դաղղլական հիւպատոսարանը կը փախչի և անդ կապաստանի, Ր. Դուռն ալ այսպիսի եղեռնագործ մը բնականաբար չը կարենալով պաշտօնի վրայ պահել, դանի կուսակալութենէն ձգելէն զատ իւր բոլոր գաղաքային ատիճաններէն ալ կը ղրկէ, և անոր տեղ Ալյաթնի գաւառին կուսակալ կանուանէ պետական խորհրդոյ նախորդ նախագահ Ալի փաշայ, որն որ Սրդարութեան Աառաջին տրուած յատուկ յանձնաժողովոյ մը հետ երեկ մայրաքաղաքէս Զմիւռնիա մեկնելով, պիտի երթայ հոն Միհհատ փաշային սոյն դատական յանձնաժողովոյն մէջ հարցաքննութեան պիտի կոչէ և ոդածը պիտի տեղեկագրէ հոս։ Այս դէպքը մեծ յուզմունք և ոխուր տպաւորութիւն մը աղդած է բոլոր հասարակութեան վրայ։

Սրդարութեան դործոյ պաշտօնեայ ձեվուկէթ փաշայ ալ վաղուց մեկներ է յիշեալ դատական յանձնաժողովոյ քննութեանը նախագահելու Միհհատ փաշային հարցաքննութեանը դործոյն մէջ։

—Լիվըրուլ ոստիկանութեան ազարակին դըրնէն ներս, այս ըլ. կէս գիշերն անցած, անիսաւիճ ըսուած պայթուդիկ նիւթով լի խողովակ մը նետուելով, բարեբաղդաբար միայն պատուհանները ջարդուած են։

—Իսկանթիէվ զօրապետին, Մէլիքօֆ զօրապետին տեղ, ներքին դործոց պաշտօնեայ անուանուածը, նորընտիր Զարին յատկացուցիչութեան Թշնամի մ'ըլլալը ապացուցանելով, այս բանը մեծ մտահոդութիւն ակած է պատճառել քաղաքագիտաց։

—Անդղիոյ կառավարութիւնը Լորտ Տիւֆերինը Ս. Պօլսոյ դեսպան անուանել որոշած ըլլալով, պաշտօնապէս Բ. Դրան հաւանութիւնն հարցուց եւ ստացաւ։ Լորտ Տիւֆերինի արդիւքը Եկեղբսպուրկէն ճամբայ ելեր են հոս դալու, իսկ հայրերնին նախ Լոնտրա պիտի երթայ Լորտ Կրանվիլլէն հրահանդներ առնելու։

—Թունուզի խնդրոյն վրայ Դրան ստացած վերջին բողոքագիրը դեռ տերութեանց չէ հաղորդուեր, կայս. Իրատէն եղած չըլլալուն համար։ Տերութիւններէն ոմանք, ի պատասխանի Դրան նախորդ ծանուցագրին, յայտներ են թէ, Թունուզի վրայ Սուլթանին վերահսկողական դերիչխանութիւնը հաստատող պաշտօնագիրը մը չը կենալուն, Դրան այժմու այդ պահանջումը տերութիւնը չը պիտի կարենան նկատողութեան առնուլ, ուսկից խորհուրդ կը տան Դրան՝ որ ետ կենայ իւր այդ պահանջումէն։

—Անդղիոյ արտաքին գործոց նախարարն ալ, Բարիզի անդղ. դեսպանին և Գաղղիոյ արտաքին դործոց պաշտօնէին մէջ անցած տեսակցութեանը վրայ, ծանուցեր է Բ. Դրան թէ Թունուզի վրայ դերիչխանութիւն մը ունենալու պահանջմանը վրայ չը սկսելով, բրած բողոքը բաւական համարի իւր այդ կարծեցեալ իրաւունքը պաշտպանելու համար, վասն զի Անդղիոյ կառավարութիւնը անօգուտ կը համարի այս խնդրոյն նկատմամբ դիւանադիտական նոր միջադէպ մը յարուցանել, որոյ մէջ Անդղիա Բ. Դրան կարծիքը համաձայն չը պիտի կարենայ ընծայանել։

—Կայս. Խասա զօրայ հրամանատար Բէուֆ բաշա որ Բէլթրասլուկ դացած էր Վ.Կ.Ս. Սուլթանին կողմէն Զարին դահակալութիւնը շնորհաւորելու, ըլլալով մայրաքաղաքս դառնալով ուղղակի Սուլթանին ներկայացաւ։

—Ամէնքի լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ Պ.Ն.Զարիֆի սեզոնաւորը՝ Ծոնտատանի պարտէզատիրոջ վարձառութիւնը վերջին վիճակահանութենէն՝ 70.000 ֆրանքի պարդեւ մը շահեր է։

—Պուլկարիոյ իշխանութեան և Բ. Դրան մէջ տեղի պաշտօնական յարաբերութիւնը խզուած ըլլալով, տեղւոյս պուլկարական դործակատարն Պ. Պալասանօֆ Սոֆիա պիտի մեկնի։

—Դատարդիւզ Ֆէնէրը պահճէսիի կոմմէրը դեսպին մը ծախսելով Անդղիացւոյ մը, այս վերջինն ալ գնտինը փորել տալու միջոցին, չորս պարկ ոսկոր երեւան ելնելուն վրայ, կառավարութիւնը այդ տեղը ժամանակաւ տաճկաց դերեզմանատուն հանարելով պեղումը արդիլեր է։

—Երեկ ցերեկին Գատրգիւղ Տօքթօր Յակոբեանի տան ծխնելոյդը բռնկելով, մինակ նոյն տունը ամբողջ կայրի մէջի բոլոր կահ կարասիներովն, չատն ալ պատուհանէն վար նետուելով հոն կ'խորտակուին ու կոչնչանան, միանգամայն 100 ոսկւոյ չափ տակ պարունակող մնատուկ մ'ալ կողոպտուելով կանհետանայ։ Նմանապէս կիրը գանուող Պ. Աղբիպպահի անձն ալ կահ կարասիքը վախուցած տանն մեծապէս վնասուեր է, որոյ արժէքը 40 ոսկւոյ կ'հանի։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
ԳԷՈՐԳ Ե. ԱՅՎԱԶԵԱՆ